

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákár L. könyv- és papírkereskedése Csikszéreda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 20.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. ÉLTHES GYULA

Minden szerdán.

Megjelenik minden szerdán. (Külföldre 16 K.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. Félévre 3 kor.
Félévre 6 kor. Németországban számtattal
Hirdetési díjak a legolcsóbban vannak.
Kéziratok nem adatk.

Wilson és a pápa békeakciója.

A csőd veszedelmétől fenyegetett ententehatalmak, miután Európában kimerítették hitelüket és igénybe vették még a szerencsétlen Portugália segítségét is, a rögtönös bukást elkerülendő: Amerika támogatásába vetették utolsó reménységük horgonyát. És az Unió készséggel vállalta a mentési szolgálattal kapcsolatos vezetői szerepet.

Érintetlen segélyforrásaival s azon szolgálatoknál fogva, melyekkel még csatlakozása előtt segítette európai ellenfeleinket, Amerika egy csapásra lett irányítója, diktátora az ententecsoportnak. Az öreg Ribot teljesen berekedt, Lloyd George is elcsendesedett és a hatalmi bünszövetkezet nevében Wilson viszi a szót.

Belgium, Szerbia, Montenegro és Románia rég elvérzett, sőt Portugáliát és Görögországot is rettenetesen megviselte a háború s ime mégis a kis martírok és a nagy szenvedők helyett a háboruban aránytalanul meggazdagodott s ennek következtében Európa fölött elhatalmasodott Amerika adta le a pápa békejavaslatára az első votumot.

Vajjon Wilson ur ezzel az amerikai sietséggel is csak dokumentálni kívánta, hogy az elsőség Amerikát illeti, avagy egyéb fontos okok késztették sürgős állásfoglalásra? Legalább is valószínű, hogy akaratának kellő időben való közreadásával Wilson befolyásolni kívánta európai szövetségeseinek az elhatározását. Wilson urnak megvannak a maga specialis tervei és még idején gondoskodni kívánt arról, hogy Anglia és társai elébe ne vághassanak ezeknek a terveknek. Entente-forrás szerint az Unió elnöke állítólag tárgyalta válaszigygyezőkének elküldése előtt az entente hatalmakkal. Lehetséges, sőt a kötelező udvariassági okok alapján biztosan föltehető, hogy Wilson ur előzetesen informálta az ententeot készülő jegyzékről, de nemcsak a nevezetes okmány tartalmából, hanem abból a körülményből is, hogy a Havas távirati ügynökség a francia kormány utasítására kénytelen volt meghamisítani a válaszigygyezkek egyes fontos passzusait, következtethetni lehet az informálás hiányos voltára. Ambátor az sem lehetetlen, de minden bizonynyal kevésbé valószínű, hogy Wilson az entente akaratából és hozzájárulásával adott kifejezést annak a nézetnek, hogy egyes országok feldarabolásától tartózkodni kell, s hogy nem alkothatják a békének szilárd alapját oly politikai és gazdasági kor-

látozások, amelyek bosszuvágyon alapulnak s amelyeknek az a célja, hogy egyes nemzeteknek kedvezzenek és másokat megkárosítsanak és megbénítsanak. „Károstitást mint büntetést, az országok fölosztását és a gazdasági kizárás önző alapelveinek fölállítását, — írja Wilson — mi célszerűtlennek, rossznak, céltalannak tartunk és az a nézetünk, hogy ez nem alkalmas bázisa valamelyes békének, elsősorban a tartós békének.”

Majd csak az entente hatalmak jegyzékéből fogjuk megállapíthatni, hogy a nyugati hatalmak milyen mértékben azonosítják magukat Wilsonnak a tengerek fölzsabadítását, a kiviteli szabadság helyreállítását s a központi hatalmakkal kedvező egyéb kérdésekben vallott álláspontjával. Ha ellenfeleink ezen kérdések tárgyában a Wilson fölfogásával azonos válaszadásra határoznak el magukat, a két ellenséges hatalmi csoport hamarosan megtalálná a béke lehetőségét, annál is inkább, mivel az imperialisztikus célok feladásával az entente is beismerné, hogy a hódító célok eléréséhez még Amerika ereje sem elegendő.

Az angolok flandriai kudarca és annak felismerése, hogy az entente-offenzívák nemcsak a keleten, hanem a nyugati harctér valamennyi szakaszán és az Isonzónál is eredményteleneknek bizonyultak, annak dacára, hogy végre megvalósult a szimultán és egységes offenzíváról szótt hároméves ábránd, tényleg megingathatták Angliának a végső győzelembe vetett bizodalját. És az Angliában egyre növekedő béke-mozgalom is arra bírhatta az angol kormányt, hogy titokban örüljön Wilson békefeltételeinek, melyek alkalmasak arra, hogy az ő közvetlen ösztönzése nélkül is a francia és az olasz szövetségést a hadi helyzet elfogulatlanabb megítélésére készítsék.

Wilson válaszigygyezőkének fentebb érintett részei rendkívül értékes passzusok, melyek az eljövendő béke érdekében feltétlenül fontos erkölcsi momentumnak; mindazonáltal még nem tekinthetők a gyors béke zálogának. Az ellentétek csökkentésének és a megértés siettetésének egyik legnagyobb akadály a Wilson-Lansing jegyzék ama visszatetszést keltő része, melyben Németország belső viszonyaival foglalkozva, a német népet vérig sértő módon Wilson kijelenti, hogy azoknak szavát, akiket Németország jelenleg ural, ő és az entente el nem fogadhatják biztosítékul olyasvalamiért, aminek

tartósnak kell lennie, ha azt nem támogatja a német nép akarata és szándéka, kifejezésének bizonyítéka, úgy, hogy azt a világ többi népei jogosan fogadhatják el.

A Hohenzollern — dinasztia és a birodalmi kormány ellen való vakmerő és célzatos állásfoglalás elsősorban azt a célt szolgálja, hogy a német népet szembeállítsa vezetőivel és uralkodóival és hogy egyenletlenség szításával megbénítsa Németország akcióképességét.

Wilson csalafintaságának gyanus célzata annyira nyilvánvaló, hogy a német nép azt még az esetben is felháborodással utasítaná vissza, ha alul maradt volna az egyenlőtlen küzdelemben és az entente sorozatos kudarcai nem fokozták még jobban a német nép sziklaszilárd önbizalmát.

Mivel pedig Wilson már eleve is tisztában lehetett azzal, hogy álnok szavai nem lesznek kedvező hatással a német népre, azt kell hinnünk, hogy a német kormányzati rendszerre vonatkozó élesebb kitételével inkább csak — a szövetségeseik kedvéért — ellensúlyozni kívánta válaszigygyezőkének az ententének nem tetsző részeit.

De akármiben is sántikált ezuttal az amerikai elnök, ő sem hagyhatja tekinteten kívül azt a tényt, hogy a germán kormányzati rendszer a német geniusz műve s nem ignorálhatja azt az igazságot, hogy az entente által lebecsült rezsím és állami berendezkedés nemcsak évszázados tradíciókon alapul, hanem a legfontosabb, vagyis a dinasztikus vonatkozásokban, melyek ellen első sorban irányul az entente bosszú haragja, a német birodalmi egység és hatalmi fellendülés legbiztosabb eszközének bizonyult. Érthető, ha nemzetek könnyűszerrel tultesszik magukat olyan tényezőknél és intézményeken, melyekben a visszamaradás és romlás okait vélik felismerhetni, de senki sem követelheti szabad nemzetektől, hogy idegen parancsra, tendenciózus ugrásra, szinte meggondolás nélkül megváljanak nagyságuk és fejlődésük intézményes biztosítékaitól.

Minél bizonyosabb azonban, hogy alkotmányának lényeges megváltozása nélkül Németország nem számíthat a mostani gyűlölködést megszüntető gyors békére, a német kormányának annál inkább el kell kataroznia magát döntő lépésre. E lépés megtétele után Wilson érdes hangja talán enyhülni fog s majdan Benedek pápának újabb javaslata is kedvező fogadtatásra számíthat mind a két hatalmi csoportnál.

A kormány megtéríti az erdélyi lakosság kárát.

Petrozsényi küldöttség a belügyminiszternél. — Ugron sürgősen intézkedik.

Megirtuk, hogy a román betörés által sújtott erdélyi lakosság a kormánynál meg fogja sürgetni kártérítési igényeinek teljesítését. Ebben az ügyben ma délelőtt kereste fel az első küldöttség Ugron Gábor belügyminisztert Rosenberg Ignác országgyűlési képviselő vezetése mellett, aki a petrozsényi járás károsáltjainak kérését tolmácsolta. Ugron Gábor belügyminiszter a küldöttség előtt a következő nagyfentosságu kijelentéseket tette:

— A kártérítési igényeknek végleges elintézése, illetve a károk megállapítás későbbi dolog, ez nem is tőlem függ, hanem az illetékes katonai hatóságoktól, sőt e tekintetben az osztrák és a német kormányokkal is tárgyalást kell folytatni. Belátom, hogy e tárgyalások befejezésének távoli időpontjáig az érdekeltek nem várhatnak és a károszsegek folyósításának további halogata méltánytalanság is volna az invázió által sújtott lakossággal szemben. Épp ezért megbízom Széll József erdélyi kormánybiztos, hogy sürgősen alakítsa külön bizottságokat, ezek útján állapítsa meg a károkat és a legrövidebb idő alatt tegye meg jelentését. Ha e jelentések előttem lesznek, azonnal intézkedek a károszsegek folyósítása iránt, ami további nehézségekbe nem fog ütközni, mert az erre szükséges pénz már a belügyi kormány rendelkezésére áll.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Csikszereda, szept. 10.

Csikvármegye közigazgatási bizottsága szeptember 10-én délelőtt 10 órakor, dr. Tolnay Lajos főispán elnöklétével, tartotta meg rendes havi ülését.

Berze Nagy János kir. tanfelügyelő jelentette, hogy a vallás és közoktatásügyi minister rendelete folytán Csikvármegyében szeptember hó folyamán valamennyi polgári és elemi iskola, a kisdudorodák, a két főgimnázium és tanítóképző meg fognak nyitni. A tanítás mielőbbi megkezdése iránt a kir. tanfelügyelő a szükséges intézkedéseket megtette.

Ujabb napközi otthonok nyitnak meg Tekerópatakon és Csikmenaságon, az előmunkálatok folyamatba tételük Csikszeredában. Az elmúlt hó folyamán kir. tanfelügyelő meglátogatta a csikszentgyörgyi, madéfalvi és csikrákosi napközi otthonokat és ezekben összesen 754 gondozott gyermek foglalkozását és étkezését vizsgálta meg. Látogatása alkalmával megállapította, hogy a gyermekek kellő felügyeletben és foglalkoztatásban részesülnek, az ételeket a szükséges tisztaság szemmel tartása mellett izletesen elkészítve kapják s hogy ezen intézmény a lakosság érdeklődésének megfelelő felbresztése mellett, a lakosság részéről is — mint a hatóság gondoskodásának általa is elismert jótékony jele — a legmelegebb támogatással találkozhat. Minthogy azonban ezen intézmény a törvényes kívánalmaknak mindenben megfelelő működést csak akkor fejthet ki s állandó jellegűvé csak akkor válhatik, ha a község életébe szervesen bekapcsolódik, s minthogy e szerves kapcsolatot a Székelyföld gyermekvédelmének elodáshatatlan rendezése teszi szükségessé: a vallás- és közoktatásügyi miniszternek múlt évi rendelete alapján az egyes községek azóta esetleg megváltozott anyagi helyzetének figyelembevételével, az állami kisdudorodá- és intézetek szervezése, illetőleg a szervezési ügyek előkészítése céljából, az ellenséges betörés folytán abbahagyott szervezési munkálatok legközelebb újból megindíttatnak. A jelentést a bizottság tudomásul vette.

Dr. Veress Sándor vármegyei tiszti főorvos jelentette, hogy Csikvármegye általános egészségügyi állapota augusztus havában nagyon kedvező volt; az egész hónap folyamán járványok nem voltak; a Csikszentdomokoson, Várdotfalván és Gyergyószentmiklóson fellépett vérhasesetek járványát nem fajultak és a megbetegedések nagyon enyhének mutat-

koztak; legtöbb baj volt és van a gyermekek behurutos eseteivel, melyek egyrészt a célszerűtlen táplálkozásnak tudhatók be, másrészt a tej, rizs, rizs hiánya miatt nem kezelhetők úgy, a hogy az szükséges volna.

Harmatu Leo dr. kozkórházi főorvos jelenleg is betegállományban van; augusztusban a hadbavonult orvosok közül egy sem tért vissza; Peter Zoltán dr. gyergyóalfalui körorvos augusztus 1-én elhalálozott; a gyergyóalfalui körben a közegészségügyi szolgálat ellátásával Szini János dr. szarhegyi közsegi, a gyergyóalfalui körben dr. Dobribán Antal gyergyószentmiklósi járasorvos bizatott meg. de Piacé József gazdasági felügyelő jelentette, hogy a csikvármegyei gazdak részére 56 vaggon őszi buza és 135 vaggon rozs vetomag megrendeltetett és a szükséges intézkedések annak mielőbbi ide szállítására megtették. Főispáni és alispáni a jársai közigazgatási hatóságokat utasították, hogy azon 10-15 őszi buza és rozsmennyiséget, melyek vetomag céljára rekvirálhatók volnának, azonnal irassak össze és jelentsek be.

Az őszi szántás-vetésre, ahol azt a lakosság saját erejéből elvégezni nem tudja, katonai munkaerő fog rendelkezésre állni. A községeket a vármegye alispánja utasította, hogy ezen területeket szeptember 15-ig jelentsek be.

Gazdasági felügyelő továbbá jelentette, hogy Csikvármegyében is megalakult a takarmányozást intéző bizottság, melynek tagjai az alispán elnöklété alatt a csikszeredai és gyergyói gazdasági egyesületek egy-egy tagja, a katonai hatóságnak egy kiküldöttje és a gazdasági felügyelő.

A bizottság többi előadójának tudomásul vett jelentései után T. Nagy Imre és Szász Lajos a vetomagvak sürgős ide szállítása és kiutalása, dr. Fodor Antal a telekkönyvek mielőbbi visszaszállítása, dr. Nagy Béni a Gyergyószentmiklósi közlekedő vonatnak Csikszeredába való befutása tárgyában interpellált. A bizottság a tett indítványok elfogadásával felkérte Tolnay főispánt, hogy e nagyfentosságu ügyekben illetékes helyen hathatosan intervenáljon, amit elnöklő főispán a legnagyobb készséggel ígért meg.

Végül dr. Fodor Antal a bizottság tudomására hozta, hogy a csendőrséghez beosztott népfelkelők felülvizsgáltattak és 90 százalékban harctéri szolgálatra alkalmasnak minősítettek, minek következtében ezen alkalmasnak minősített népfelkelőket segédszolgálatosokkal fogják kicserélni. Tekintettel a csikvármegyei nehéz terepviszonyokra és azon körülményre, hogy a vármegyei belső hadszínteret képez, hol a nehéz szolgálatot segédszolgálatra minősített népfelkelők nem tudnak kellőképpen ellátni, intézkedést ker azirant, hogy a csikvármegyei csendőrségekhez beosztott népfelkelők kicserélésénél a székely, szarmazásuk visszahagyassanak. A bizottság az indítvány elfogadásával felkérte Tolnay főispánt, hogy ez irányban illetékes helyen intervenáljon, amit elnöklő főispán készségesen szintén megígért.

Ezzel az ülés véget ért.

Triest és Riga.

Az entente együttes offenzívája eddigelé csaknem teljesen eredménytelennek bizonyult. A nyugati harctéren angolok és franciák, támogatva belga, portugál és különféle exotikus csapatoktól, hónapok óta elvéreznek, anélkül hogy megközelíthetnék a kitűzött célt. A német őrcfal rugalmassága ellenére, vagy talán ép e tulajdonságánál fogva még mindig szilárdan áll s az entente hadak a rettenetes áldozatokkal járó, hosszas próbálkozással sem voltak képesek megingatni a németek pozícióját. Flandriában, Artoisban és a Champagneban újból és újból föléled a támadó kedv, de Hindenburg és Ludendorff páratlan éberséggel és csodálatraméltó körültekintéssel legtöbbször még csirájában megsemmisíti az ellenség által kiesztelt veszedelmet.

A nyugati harctéren sem ért még véget a pokoli küzdelem, de a nyugati hatalmak — akár meddig is folytatják erők felmorzsolását, nem számíthatnak többé komoly győzelemre, döntő eredményre.

A keleti harctéren pedig valósággal katasztrofális helyzetbe juttatta Oroszországot az entente abbéli követelődése, hogy a demoralizált orosz hadsereg is vegyen részt az általános offenzívában.

A néhány napos kezdő siker után humorosan bekövetkezett a szomorú kiábrándulás. A szövetséges hadak nemcsak megállították az orosz előretörést, hanem hirteleneben átmenően offenzívába, a legrövidebb idő alatt megtisztították az ellenségtől Kelet-Galiciát, amely alkalmossal még a háboru kezdete óta orosz rabságot nyögo Tarnopol is felszabadult és Bukovinából is kivertek az ellenséget. Ma már Moldvában szorongatják a román-orosz frontot és a román királyi család menekülni kénytelen Romániából, amelynek földjén sehol sem erzi már magát biztonságban.

Legszembetűnőbb fordulata a hatásában egyelőre még kiszámíthatatlan eredménye az offenzívának, melyet az entente nyomaszása könnyelműen tamado oroszok belekenyszerítettek bennünket: Riga bevetele.

Épp abban az időben, amikor a nyugati hatalmak rövid pihenő után újabb döntő támadásra indultak a németek ellen, amikor az olaszok a legvéresebb áldozatok árán kapaszkodnak fel a Szent Gábor hegyre s amikor Kornilov beigerte, hogy az orosz hadsereget a legszigorubb rendszabályok alkalmazásával képesse teendü új támadásra, érkezik a híre annak, hogy a németek átkeltek a Dünán és hatalmukba ejtették Rigát, melynek birtokaért eddig hiába harcoltak szárazon és tengeren. És másnap már Dünamündebe is eljutottak. Riga elfoglalásának jelentősége egyelőre meg sem állapítható. Annyi bizonyos, hogy ez a hódítás nem csak stratégiai, hanem politikai és diplomáciai szempontból is egyik legfontosabb eseménye a háborúnak.

Bizonytalan azonban még ez időszerint, vajjon főleg katonai vagy pedig inkább politikai okok készítették a német hadvezetőseget Riga elfoglalására. Szövetségeink ezuttal is czeltudatos munkával és dicseretes kitartással készültek az akció keresztülvitelére. Az oroszok, mint Kornilov tábornok moszkvai beszédéből is megállapítható, sejtettek a közeledő veszedelmet, ámde az orosz állapot züllöttsége és a hadsereg zilaltsága lehetetlenné tette számukra a sikeres ellenállást. És ez az ellenállás, ha a németek akár Szent Pétervár felé, akár pedig déli irányban kívánnak kiterjeszteni diadalmas terfoglalásukat, ezután is hiábavalónak, eredménytelennek fogna bizonyulni.

Az entente legvéresebb támadásai a déli harctéren játszódnak le. A tizenegyedik isonzoí csatában Cadorna ki akarja erőszakolni minden áron a Triestbe vezető utat. Több mint három heti véresnél-véresebb tusákban felalozott egész zászlóaljokat, ezredeket s hadosztályokat ebben a vállalkozásban, kered negyedmillió embert, ám Cadorna mégsem tudta megtörni, de meg meggyengíteni sem volt képes vitez hadaink ellenálló erejét. Nagy áldozatokkal itt-ott előbbre jutnak ugyan valamelyest az olaszok s a Monte Santo után most a Szent Gábor hegyet ostromolják szivósan és keményen. És elvégre lehetséges, hogy újból felkapaszkodva a hegy csucására, ahonnan a magyar és osztrák szuronyok ismételen lekergettek, hatalmas tűzérési munkájukkal vegleg is megtartják a rengeteg áldozatukba került ormot. De ha el is foglalják, ami azonban egyelőre nem tekintendő még közeli lehetőségnek, a triesti ut ennek dacára azután is zárva marad előttük.

Triest nem Riga, mert a katonai erkölcsökkel tündöklő osztrák-magyar hadak egészen más anyagból valók, mint a lezüllott, demoralizált orosz katonák. De még a németek lökéereje és az olaszok támadó képessege közt is nagy ám a különbség.

Riga elesett, ám Triest még áll és páratlan hősiességgel fogjuk azt tovább is megvédeni.

Tanító urak figyelmébe!

Elemi iskolához előmeneteli mulasztási, haladási, felvételi, látogatási-naplók kaphatók Vakar L. üzletében Csikszereda.

Károly király a székely hősök közt.

Öt aranyérem a 82-eseknek.

Amint már jelentettük, a király ujjal meglátogatta József főherceg hadseregét, bejárva Erdély keleti határait s különösen figyelmet szentelve az Ojtozi-szoros pokoli harcokban dicsőségesen kitűnt, híres 82-es székely bakáknak. A világtörténet legfényesebb lapjaira való az a hősi bátorság, amivel a székely ezred ujjal is kitüntette magát és amit legeslegmelegebben, legforróbb szívvél az arcvonal hadseregpáncsnoka, József főherceg méltányolt, amidőn a magyar vitézség iránti határtalan elismeréssel a 82. gyalogezredet egyszerre öt arany vitézségi érem adományozására terjesztette fel. Olyan páratlan kitüntetés ez, amire még a világháborúban nem volt példa, amit eddig csak a székely vitézség tudott kiérdemelni. A legfőbb hadur egy egész órát töltött a 82-ösök közt, minden tiszttel, számos közlegényel beszélt, kitüntető dicsőretekkel halmozta el őket és az ezredparancsnoknak a Lipóttrend-lovag keresztjét adományozta.

Az öt arany vitézségi érem adományozása azonban nemcsak örömet keltett a kitüntetettek közt, tudvalevő, hogy az aranyérmeseket kivonják a harctéri szolgálatból. Az öt székely hős arra kérte József főherceget, hogy maradjanak az arcvonalban, de most az egyszer kérésük hiábavaló volt, a frontmögötti szolgálatra osztották be őket, kik a pokol minden tüzeiben a hősök közt is leghősebbek voltak.

Ezért látogatta meg Károly király a 82-ösöket, a monarchiának most már legfényesebben dekorált ezredét, József főherceg legkedvesebb bakáit.

A beszerzési csoport megalakulása.

Csikszereda, szept. 11.

Hirt adtunk már arról, hogy a pénzügyminister leirata alapján a csikvármegyei közalkalmazottak Gyergyószentmiklóson és Csikszereadán, elsőrendű életszükségleti tömegcikkek olcsóbb beszerzése céljából, beszerzési csoportokat alakítanak.

Az alakuló gyűlés Csikszereadán, dr. Tolnay Lajos főispán elnöke alatt, folyó hó 6-án, a tisztviselők nagyüzemi részvételével, tartott meg. Az alakuló beszerzési csoport szabályzatának tervezetét dr. Györgypál Domokos vármegyei tiszti főügyész ismertette, melynek egyhangú elfogadása után elnöklő főispán a csikvármegyei közalkalmazottak csikszereadai beszerzési csoportját, egyelőre 215 tag, illetve 713 családtaggal, megalakultnak jelentette ki. Ez a szám többszörösen emelkedni fog, mert a taggyűjtés, főleg vidéken, most folyik.

A csoport intézőbizottságának tagjaiul a közgyűlés megválasztotta Farkas Imre, Szvobodeczky Aladár, dr. Vitos Pál, Schuster Olivér, Fejér Sándor, Antal József, dr. Györgypál Domokos, Merza János, dr. Márton László, dr. Berze Nagy János, Wellmann Samu, Kassay Lajos, Vitályos György, Csutak Gáspár, Várady Zsigmond és Bodor Gyula tisztviselőket, utalványozási joggal felruházta dr. Sándor Gyulát és dr. Gál Józsefet, ügyvezetőül pedig dr. Ujfaluai Jenőt választotta meg.

Az intéző bizottság elnöke Schuster Olivér, alelnöke dr. Györgypál Domokos, titkára Farkas Imre, könyvelője Szvobodeczky Aladár és levelezője dr. Vitos Pál lett.

A beszerzési csoport a legrövidebb idő alatt megkezdte működését és remélhető, hogy működésével a közalkalmazottak elviselhetetlen nehéz helyzetén enyhíteni fog.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Teljes felfordulás oroszországban.** Az oroszországból érkező hírek a teljes felfordulás képét mutatják. Kornilov, a főparancsnok ultimatumot intézett Kerenszkihez, hogy adja át neki a polgári hatalmat. Kerenszki erre azzal felelt, hogy elnozdította állá-

sától Kornilovot és elfogatási parancsot adott ki ellene. A hadsereg egyrésze és a tábornokok Kornilov mellé állottak, ki csapatai jelentékeny részével hátat fordított a frontnak és közeledik Szentpétervár felé, honnan Kerenszki a helyőrségre. Kornilov méltó fogadására eléje siet. Ez a testvérharc a belháború kitörését jelenti. A forradalom immár a maga útján halad. Bármelyik fél legyen a győztes, a külháború teljesen háttérbe szorult és ebben a világháborúban többé szerepet nem játszhatnak. Tekintetünk fokozódó érdeklődéssel lesi a hatalmas birodalomban lejátszódó eseményeket, mely a békét mérföldekkel hozza közelebb.

— **Személyi hir.** Dr. Tolnay Lajos főispán hivatalos ügyben Budapestre utazott, honnan szeptember 22-én tér vissza.

— **Majláth Gusztáv husz éve püspök.** Gyulafehérvárról jelentik: A közelmúltban volt huszadik évfordulója annak, hogy Majláth püspök az erdélyi egyházmege főpásztora lett. Ebből az alkalomból körlevelet adott ki, ebben visszatekintvén huszévi főpásztori működésére, köszönetet mond papjainak, akik őt apostoli munkájukban támogatták, további kitartásra és a kötelességek hűséges teljesítésére buzdítván őket.

— **Áthelyezés.** Nagy János Gyergyószentmiklósról Sepsiszentgyörgyre, Tamás Ignác Felsőbányáról Gyergyószentmiklósról helyeztetett át segédlelkésznek.

— **Statusgyűlés.** A szokásos évi rendes státusgyűlés az idén november 22-én lesz.

— **A gyergyószentmiklósi gimnázium** is megnyílik, amint a Csikvármegye közli. A miniszter a főigazgatóság útján utasította az igazgatót, hogy az előkészületi intézkedéseket tegye meg. Így tehát a megszaktott Székelyföld majdnem valamennyi gimnáziuma megkezdte működését.

— **Az erdélyi közlelmezési hivatal** Kolozsvárra költözik. Amint értesülünk, az Erdélyi Közlelmezési Hivatal néhány nap múlva Marosvásárhelyről Kolozsvárra költözik. Ugyanide teszi át székhelyét Széll József kormánybiztos is, aki a közlelmezési ügyeket is irányítja.

— **Az új behívandók.** Nem hivatalosan jelentették ugyan, de a már folyamatban levő intézkedések megerősítik azt az értesítést, hogy a fölmentetteket egészen a 37-ikes korosztályig újra vizsgálják és az alkalmasokat bevonják rendes katonai szolgálatra. A hosszú háború, az öldöklő harcok követelte áldozatok miatt beállt fogyatékos pótlása valóban szükségessé teszi, hogy a meglevő erők ne veszteszjenek, amikor kell az ember a gátra. Ezeknek helyét könnyebben lehei pótolni, ha nőkeik nem, hát rókant katonákkal. Ne feledjék el a behívandó mentesek, hogy három évig élvezték a polgári életet, amíg orregebb és sok gyermeke családapák harcoltak, elhulltak vagy bénák maradtak, noha ők is nélkülözhetetlenek lettek volna családjuknak. Annál inkább helyén van, amikor minden ember kell, akit vinni lehet, a szigorubb válogatás.

— **Adományok.** A főispáni installáció alkalmával karzati jegyekért önkéntes adományokból 56 korona folyt be főispáni titkár kezéhez, mely összeget, a nemes adakozók névjegyzékének kíséretében, a csikszereadai hadiárva javára megküldöttük dr. Ujfaluai Jenő polgármester urnak.

— **Katonai kinevezések.** Nagy Pál alezredes ezredessé, Sipos Árpád őrnagy alezredessé, Szász Ferenc, Séra István, Gaál József, Gál Sándor hadnagyok főhadnagyká; Gyenge Zoltán, Morvay István, Budai Vilmos, Nagy Károly, Sigmond Dezső, Mészáros István, a honvéd hadapród iskolák IV. évfolyamát végzett növendékei zászlósokká neveztették ki, mind a brassói 24 honvéd gyalogezredben. — Farkas Nándor, Székely Nándor, Brustea Kornél tartalékos hadnagyokat tartalékos főhadnagyká; Lanet István, Jüttner Géza, Blatt Jenő, Császár Károly, Márku Kirián, Pálffy Kálmán, Imreh Jenő, Botár László,

Beczó Gábor, Kozán Imre, Balló Sámuel, Dreghus János, Szabó Ignác tartalékos zászlósokat tartalékos hadnagyká nevezték ki ugyan-csak a brassói 24. honvéd gyalogezredben. — Tréger Rezső kézdívasárhelyi rendőrfogalmazót, 21. honvéd gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot, főhadnagyká nevezték ki.

— **Felemelték a még távollevő erdélyi menekültek segélyét.** Ugron Gábor belügyminiszter Széll József erdélyi kormánybiztos útján értesítette az érdekelt városokat, hogy a menekülési segélyek napi 2 koronára való felemelését a városokban engedélyezheti. A városokban tartózkodó erdélyrészi menekülők napi 2 koronás segélyének kivételével tehát a menekülési segély továbbra is napi 1 korona marad. Azonban tekintettel a rendkívül nehéz megélhetési viszonyokra, megengedi hogy a legszegényebb sorsú és munkaképtelen menekültek továbbra is napi 1 koronát meg nem haladó segélyben részesüljenek élelmszereknek természetbeni kiosztása alapján. A belügyminiszter ezenkívül a menekültek állatai részére napi 1 korona takarmánysegélyt engedélyez s felhívja őket, hogy a legszükségesebb ruházat kiosztása érdekében államsegélyt kérjenek, egyben pedig a városokat felhívja, hogy a menekültek részére munkaalkalmakról gondoskodjanak.

— **3 gépiró kisasszonyt keres a csikszereadai honv. kieg. parancsnokság** Székelyudvarhelyen 160—200 koronás fizetéssel Személyesen jelentkezni lehet mindennap a hivatalos órák alatt.

— **Hazajönnek a beteg hadifoglyok.** A Rokkant Ujság írja: Tavaly ilyenkor, nyár utóján jött haza az első csererokkant transport Oroszországból. A fák már sárgultak, a vonat pörkölt vetések között hozta haza őket a szomorú fogságból, ahonnan elengedték a bénákat, a vakokat és azokat a katonákat, akik olyan nagyfokú testcsonkaságban szenvedtek, hogy egyáltalában katonának nem használhatják őket. Minden hónapban 30—40 ilyen csererokkant jött, akik hirt hoztak a többi százazerekről, akik messze idegenben, rabságban szynlődnék. Sokan vannak ezek között olyanok, akik súlyos betegségben szenvednek és az orosz kormánynak nincsen módjában ezeket a beteg hadifoglyokat kellőképpen gyógykezelgetni. Eppen így nálunk is számos beteg hadifogoly van, akik többnyire az ellentétes klíma miatt nem gyógykezelhetők sikeresen. A két hadügyi kormány között Svájc közvetítésével olyan megegyezés letesült, amely szerint mindazokat a hadifoglyokat, kiknek betegsége huzamosabb időt igényel, különösképen pedig a tüdővészéseket, kölcsönösen cseréljék ki. A kicserélés rövid időn belül megtörténik és a jövő héten már országszerte összegyűjtik az összes hadifoglyokat és orvosi vizsgálat alá veszik. Mindazokat, akiket munkára képtelennek találnak vagy olyanokat, akik huzamosabb időt igénylő gyógykezelésre szorulnak, hazaküldik Oroszországba és helyettük beteg magyar hadifoglyokat küldenek vissza.

Közel százezernyi orosz hadifogoly fog kikerülni a monarchia kórházaiából és munkatelepeiről. S ezért ugyanannyi magyar és osztrák hadifoglyot fogunk kapni. A belügyminiszteriumból már értesítés ment ebben a kérdésben mindenfelé, hogy a beteg hadifoglyok elhelyezésére és élelmezésére kellő gond fordítsanak. A leirat közli, hogy a hazatérő beteg magyar katonákat nem katonai kórházakban fogják elhelyezni, hanem hazaküldik lakóhelyeikre, ahol a leghatásosabb házi kezelésben részesülnek a hatóságai orvosok felügyelete mellett.

— **Felfüggesztett városi főjegyző.** Dr. Tolnay Lajos főispán dr. Orbán Gábor csikszereadai helyettesített főjegyzőt a katonai felmentések körül elkövetett szabálytalanságok miatt hivatali állásától felfüggesztette és ellene fegyelmi eljárást rendelt el.

— **A csikszereadai országos vásár.** Értesítem a közönséget, hogy az úgynevezett Szent-Mihály napi országos vásár a szokott időben fog megtartatni és pedig a baromvásár folyó hó 28-án, a kirakó vásár pedig 29-én. Csikszereda, 1917. szeptember 10. Kovács János rendőrkapitány.

— **Halálozás.** Veress István nyugalmazott pibánt, aranyismeret díjazott folyó hó 4-én 83 éves korában Kászonyfalva községben elhunyt. Temetése folyó hó 6-án általános részvét mellett ment végbe.

— **Harminonég millió korona évi adó.** Az a szerencsétlen ember, akit az állam évi 34 millió adóval sújt, Weisz Manfréd, az ismert csepeli munició- és konzervgyáros. Hogy ez megtörténhessék, a világháborúnak kellett jönnie. Ebből azt is megtudtuk, hogy a magyar állam egyetlen polgárának évi adója körülbelül elegendő volna ahhoz, hogy Csikvármegye lakosságának az oláhok okozta hádikára megtérítessék.

— **Be kell jelenteni az idegen és megtalált ingóságokat.** A vármegye rendőrhatalósági elrendelték, hogy mindenki a lakásán és udvarán levő idegen ingó dolgokat szigorú büntetés terhe alatt jelentéék be. Ilyenek igen sok helyen fölös számmal találhatók, mert az oláh betörés alatt és az azt követő időben a lakásberendezéseket szanaszét hurcolták, és azokat ma is igen sokan jogtalanul használják, a jogos tulajdonosok pedig nem juthatnak hozzá. Bejelentendők továbbá a polgármestereknek és községi előjáróságoknak azok az időközben megtalált ingó vagyontárgyak, melyeket tulajdonosok kárbejelentéseikben mint elveszett vagy megsemmisülteket tüntettek fel, de később felismerték és birtokukba vették. Aki ezen bejelentéseket elmulasztja, szigorú büntetés alá esik, ezért a kiadott rendeletet közönségünk figyelmébe ajánljuk.

Kétszövű 16-os vadászfegyvert keresek megvételre. — Cim a kiadóhivatalban.

Hirdetés.

Károsultak, kiknek a vasut ellen kárköveteléseik vannak forduljanak **Stermann Ignác** budapesti törvényszékileg bejegyzett céghez (lakik Budapest, Vilmos császár-ut 66.), aki a vasutak elleni követeléseket saját költségén megállapodászerű jutalék mellett elvállalja. Forduljanak bizalommal ezen céghez!

2-3

Hölgyek figyelmébe!

Tisztelettel van szerencsém értesíteni Csikszereda város és vidéke igen tisztelt hölgyközönségét, hogy a Kossuth-Lajos-utca, Borbáth Andrásné-féle házban levő lakásomon elvállalok mindennemű

női-kalapdiszítést és javítást

a legrövidebb idő alatt izléses kivitelben, állandóan raktáron tartok mindenféle női-kalapot és hozzávaló diszeket. Szíves pártfogásukat kérve, mararadok kiváló tisztelettel

2-3

Ligeti Samuné.

**Egy ügyes fiut kereskedő tanuló-
nak felvesz Trohán József
kereskedő, Csikszereda.**

3-3

Egy jó családból való 2—3 gimnáziumi osztályt végzett fiut kereskedő tanulóknak elfogadok. Karda Gyula, Csikszereda.

4-

Vizsgázott gépész állást keres Csikszereda város közelében. Vilanyszerelést elvállal. Kajtár János gépész, Csicsó (Feltiz).

Meghívó.

**A Csikszeredai Takarékpénztár
Részvénytársaság**

rendes évi közgyűlése

1917. évi október hó 7-én délelőtt 9 órakor fog saját helyiségében megtartatni.

A Csikszeredai Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága nevében:

T. Nagy Imre s. k.,
kir. tanácsos, elnök.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó és jegyzőkönyvi hitelesítő kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése és indítványai.
3. Alapszabály módosítás.
4. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok választása a megüresedett helyekre.
5. Pénztárnok lemondása következtében tett igazgatósági intézkedés bejelentése.

Felügyelő bizottság jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

A lefolyt 1916. XXXIV. üzleti évre vonatkozó tiszteletteljes jelentésünket a következőkben van szerencsénk előterjeszteni:

A kereskedelmi törvény 195. §-nak, valamint az alabszabályok 31. §-nak megfelelően a ránk háruló ellenőrzési és felügyeleti teendőket több ízben tartott pénztárvizsgálattal, az összes üzletágaknak lehető beható elbírálásával és az üzleti eljárás átvizsgálásával elláttuk, az 1916. évi december hó 31-ről lezárt zárszámadásokat és leltárt beható vizsgálat alá vettük, azokat a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítva, mindenben helyesnek találtuk, s hitelesítő záradékunkkal megerősítettük.

A 32.318.50 korona tiszta jövedelem ideiglenes tartalékolására vonatkozó igazgatósági javaslatot az elnökbe terjesztett mérleggel teljertartalmulag magunkévá téve, annak helybenhagyását javasoljuk.

Mindezek alapján az igazgatóság részére a kereskedelmi törvényben foglalt fentartásokkal, a fentmentvény megadását javaslatba hozzuk, ugyanazt részünkre is kérjük.

Csikszereda, 1917. augusztus hó 6-án.

Fejér Sándor s. k., Dr. Bocskor Béla s. k.,
f. b. elnök. f. b. tag.

Dr. Györgypál Domokos s. k.,
f. b. tag.

A Csikszeredai Takarékpénztár Részvénytársaság zárszámadásai.

Vagyon.	MÉRLEG-SZÁMLA 1916. DECEMBER HÓ 31-ÉN.	Teher.	
Pénztár készlet	67556.22	Részvénytőke	500000.—
Váltók	1137127.88	Tartalékalap	84743.—
Jelzálogos kölcsönök	996692.—	Jótékonycél alap	4587.33
Kötelezvény kölcsönök	50539.—	Betétek	2103795.16
Előlegek értékpapírokra	13004.—	Hitelezők	9609.83
Előlegek kézzizálogokra	1972.—	Fel nem vett osztalék	3008.44
Értékpapírok:		Nyereség áthozat	
Tőzsdén jegyzettek	297403.50	1915. évről	6467.43
Hadikölcsön kötvények	96600.—	Nyereség esetleges in-	
Pénzüntézet központ üz-		váziós károkra ideig-	
let rész és egyebek	5352.—	lenesen tartalékolva	25851.07
Adósok			32318.50
Ingatlan			
Átmeneti tételek			
	2738062.26		2738062.26
Terhek.	VESZTESÉG-NYERESÉG-SZÁMLA 1916. DECEMBER 31-ÉN.	Jövedelmek.	
Fizetések-lakberek	16872.16	Múlt évi nyereség áthozat	6467.43
Költségek	5731.96	Kamatok	155717.66
Betét kamatok	91221.—	Különfélék	16533.63
Betét kamatadó	9580.—		
Kamatok	2264.93		
Adók	9474.—		
Leírások	11256.17		
Nyereség áthozat			
1915. évről	6467.43		
Nyereség esetleges in-			
váziós károkra ideig-			
lenesen tartalékolva	25851.07		
	178718.72		178718.72

Csikszereda, 1916. évi december hó 31-én.

Balogh Géza s. k.,
ügyvezető-igazgató.

A könyvelésért: **Terényi Ida s. k.,**
h. könyvelő.

I g a z g a t ó s á g:

T. Nagy Imre s. k., Dr. Élthes Zoltán s. k., Dr. Gál József s. k., Gyalóky Sándor s. k.
ig. elnök. ig. tag. ig. tag. ig. tag.

Dr. Nagy Béni s. k., Orbán János s. k., Pototzky Márton
ig. tag. ig. tag. ig. tag, hadbavonult.

Felügyelő bizottság:
Dr. Bocskor Béla s. k., Fejér Sándor s. k., Dr. Györgypál Domokos s. k.
f. b. elnök. f. b. elnök. f. b. tag.